

Dosarul nr. 3ra-152/19

Prima instanță: Jud. Chișinău, sediul Buiucani (jud. L. Lavric)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, O. Cojocaru, I. Muruianu)

Î N C H E I E R E

20 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Mihail Murzac împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea refuzului și obligarea recalculării pensiei pentru vechime în muncă,

împotriva deciziei din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 20 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă :

La 11 iulie 2017, Mihail Murzac a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea refuzului și obligarea recalculării pensiei pentru vechime în muncă.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în perioada 1 august 1979 – 25 iunie 2001 a activat în organele procuraturii în diferite funcții, iar în anul 2000, fiind în funcția de adjunct al Procurorului General, șef al Direcției urmărire penală a Procuraturii Generale, i s-a stabilit pensie pentru vechime în muncă în mărime de 80% din salariul mediu lunar, cu respectarea principiului recalculării pensiei la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiul funcției respective, în baza art.45 din Legea cu privire la Procuratură nr.902 din 29 ianuarie 1992, beneficiind de toate înlesnirile pentru judecători conform Legii nr.554 din 20 iulie 1995 „Cu privire la statutul judecătorului”.

A menționat că, până în anul 2011 a beneficiat de recalculare a pensiei conform salariului funcției deținute, iar prin Legea nr.37 din 7 martie 2013 „Pentru modificarea și completarea Legii nr.355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, salariul procurorului s-a majorat cu 35%, recalcularea fiind efectuată începând cu 1 ianuarie 2013.

Reclamantul a explicat că, Casa Națională de Asigurări Sociale din motive neîntemeiate l-a lipsit de dreptul dobândit legal în anul 2000 la recalcularea pensiei, stabilind mărimea acesteia cu aplicarea mecanismului general de indexare la 1 aprilie a fiecărui an și cu achitarea doar a 50% din mărimea stabilită de Parlament.

A relatat că, la 25 mai 2017 s-a adresat cu cerere prealabilă Casei Naționale de Asigurări Sociale întru restabilirea dreptului de a beneficia de principiul recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție, însă la data de 17 iunie 2017 a recepționat răspunsul nr.M-931/17 din 13 iunie 2017 prin care i s-a refuzat în admiterea cerințelor.

În opinia reclamantului, Casa Națională de Asigurări Sociale nu a determinat corect raportul juridic, nefiind luate în considerare circumstanțele importante pentru soluționarea litigiului.

A afirmat că, la momentul stabilirii pensiei sale în anul 2000, Legea cu privire la Procuratură nr.902 din 29 ianuarie 1992, art.45 prevedea expres că salariul procurorilor și anchetatorilor se stabilește în funcție de post, grad de clasificare și de vechime în muncă și corespunde salariilor judecătorilor instanțelor judecătorești, de gradul de clasificare respectiv, cu o deviere în limita de 5 procente, procurorii și anchetatorii au dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele, prevăzute de judecători. Art. 32 din Legea cu privire la Procuratură nr.118 din 14 martie 2003, ajustată la Legea nr.544 din 20 iulie 1995 „Cu privire la statutul judecătorului”, stipulează că judecătorul are dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat”, iar Legea cu privire la Procuratură nr.294 din 25 decembrie 2008, stabilește că procurorul în demisie, deține dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecători.

Totodată, Curtea Constituțională în hotărârea nr.9 din 30 martie 2004, pct.4 menționează că modificările de calculare a cuantumului pensiei legiuitorul are obligația de a ține cont de faptul că asigurările sociale stabilite anterior nu pot fi anulate fără a fi substituite prin măsuri echivalente, noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor și numai față de persoane care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de pensie stabilite anterior, or, hotărârea Curții Constituționale nr.4 din 21 ianuarie 2000 prevede că, la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în legea cu privire la statutul judecătorului, astfel, Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului că cuantumul pensiei fixate nu poate fi suspendat printr-un act normativ adoptat ulterior.

A mai relevat că, prin hotărârea nr.27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și a altor plăți sociale pentru unele categorii de salariați, Curtea a declarat neconstituționale articolul II și punctele 7 și 9 ale articolului III din Legea nr.56 din 9 iunie 2011 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”, în partea referitoare la art.46/1 al Legii nr.156- XIV din 14 octombrie 1998 „Privind pensiile de asigurări sociale de stat”, în partea ce ține de situația procurorilor pensionați până la 1 ianuarie 2004, Curtea Constituțională în pct.80 din hotărârea nr.27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității modificarea a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, își menține ferm concluziile expuse în hotărârea nr.9 din 20 martie 2004 privind declararea parțial neconstituțională a Legii nr.358 din 31 iulie

2003, apreciind ca inadecvată o paralelă între Legea nr.358 din 31 iulie 2003, parțial declarată neconstituțională prin hotărârea Curții nr.9 din 30 martie 2004 și legile contestate în prezenta cauză.

Reclamantul a afirmat că, Legea nr.358 din 31 iulie 2003, prin dispozițiile sale anula și pensiile aflate în plată ale unor categorii speciale de angajați, vizate și în sesizările care fac obiectul litigiului în cauză, astfel, Legea nr.358 din 31 iulie 2003 aduce atingere unor drepturi de proprietate dobândite - pensiile aflate în plată, respectiv, dreptul lui cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu este menținut de instanța de jurisdicție constituțională, iar dreptul subiectiv constituit unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare, legea nouă nefiind aplicabilă unei fapte din trecut conform prevederilor art.6 din Codul civil.

A invocat că, Casa Națională de Asigurări Sociale prin refuzul de a-i recalcula pensia îi încalcă un drept prevăzut de lege, drept dobândit de către aceasta la momentul stabilirii pensiei și care nu poate fi restrâns pe viitor, toate modificările operate ulterior în actele legislative care reglementează modul de calculare a pensiilor procurorilor au efect doar pentru persoanele (procurorii) care vor beneficia de pensii după punerea în aplicare a modificărilor respective, aceste modificări neavând efect retroactiv, conform regulilor generale de acțiune a legii în timp, sau, dreptul constituit în baza unor legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare, conform regulii generale, legea nouă nu modifică regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

În urma concretizării cerințelor, reclamantul a solicitat recunoașterea ilegalității deciziei nr.M-931/17 din 13 iunie 2017, repunerea în dreptul lezat, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i recalcula și de a-i achita pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat adjunctului Procurorului General, șef al Direcției urmărire penală, cu recalcularea acesteia, în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie, recalcularea urmează a fi efectuată de fiecare dată din data de 1 a lunii în care a fost și va fi efectuată majorarea salariului procurorului în exercițiu.

Prin hotărârea din 20 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediu Buiucani acțiunea depusă de către Mihail Murzac a fost admisă. S-a recunoscut ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.M-931/17 din 13 iunie 2017 prin care a fost respinsă cererea lui Mihail Murzac de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă. S-a repus Mihail Murzac în dreptul lezat privind recalcularea pensiei pentru vechime în muncă și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și să achite lui Mihail Murzac pensia pentru vechimea în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat adjunctului Procurorului General, șef al Direcției urmărire penală a Procuraturii Generale a Republicii Moldova, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție.

Prin decizia din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 20 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

La 21 noiembrie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că, consideră decizia contestată neîntemeiată, deoarece instanța de apel la adoptarea acesteia nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost stabilite circumstanțele considerate de instanțele de judecată stabilite.

Totodată, a menționat că nu pot fi reținute argumentele intimatului și a instanței de fond precum că, prin refuzul de recalculare a pensiei Mihail Murzac a fost lipsit de un drept garantat de lege, deoarece prin instituirea de către legislator a unor noi prevederi de asigurare socială, drepturile procurorului la asigurare socială este garantat și în continuare. Deși, noile prevederi legale au exclus posibilitatea recalculării pensiei procurorului în demisie în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, însă legislatorul a prevăzut și a acordat o substituie echitabilă, în acest sens prin faptul că pensia procurorilor se indexează anual la data de 1 aprilie, precum prevede art. 13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998.

În drept, recurentul și-a întemeiat cererea de recurs în baza prevederilor art. 30 din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, art. 429, 430, 431, 432, 434, 436, 437, 445 din Codul de procedură civilă.

A solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cerere de chemare în judecată să fie respinsă integral.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de două luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 18 octombrie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat la data de 21 noiembrie 2018, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b₁) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că

aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Nicolae Craiu